

# NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj  
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po  
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

**Neodvisen političen list.**

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:  
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 1A  
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka  
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.638.

## Carina na gnojila.

Ena najbolj žalostnih resnic je, da do-  
našajo naša polja več ko polovico manj  
od polj na Nemškem ali Češkoslova-  
škem. Celo vojvodinska polja s svojo  
nad vse rodovitno zemljo ne dajo tega,  
kar dajo nemška in češkoslovska polja.  
Da je v tem ena največjih škod za dr-  
žavo, ni treba še posebej poudarjati. Še  
manj pa je treba naglašati, da bi morala  
biti ena prvih skrbi vsake jugoslovenske  
vlade, da dvigne donosnost naše zemlje.  
Zlasti še, ker je v kmetijstvu naše glav-  
no bogastvo in ker mora neuspeh našega  
kmetijstva krvavo občutiti vsaka vlada.

Znanost je dokazala, da je predpogoj  
napredka kmetijstva v uporabi umetnih  
gnojil. Intenzivnemu pridelku na vse na-  
ših kmetijskih strokovnjakov se je za-  
hvaliti, da je naš kmet koristnost umet-  
nih gnojil izprevidel in da se jih pri nas  
uporablja že splošno. Dolžnost vlade je,  
da bi uporabo umetnih gnojil na vse na-  
šine pospeševala, ker bi s tem dvignila  
donosnost kmetijstva in povečala s tem  
neprimerno bolj svoje dohodke, ko z  
raznimi neproduktivnimi taksami in mo-  
nopolami. Toda vlada »nacionalnega«  
bloka ima menda žalostno ambicijo, da ho-  
če pokazati prav na vseh poljih svojo  
nesposobnost in samo tako si moremo  
razlagati, da so z novim carinskim zaka-  
nom izdatno povečane postavke za uvoz  
umetnih gnojil, brez katerih je napre-  
dek kmetijstva sploh nemogoč.

Tako se z novim carinskim zakonom  
povišuje carina za uvoz žvepla za 50 od-  
stotkov, za uvoz galice kar za 300 od-  
stotkov, se uvaža na novo uvozna cari-  
na na čilski soliter in kostno moko! Po-  
sledica teh določb je, da se je galica že  
podražila za dve kroni pri kilogramu in  
to letos, ko je vsled slabega vremena po-  
trebno posebno izdatno škropljenje trl.  
Daljnja posledica tega mora biti, da se  
bo kmetijstvo še manj rentiralo ko do-  
sedaj in da se bo še bolj povečalo izse-  
ljevanje, ki je v Dalmaciji in zlasti na  
otokih zavzelo že katastrofalne dimen-  
zije. Slučaj Korčule, kjer se je v par me-  
secih izselilo 1500 ljudi, govori to zlasti  
zgovorno.

Da se vidi brezglavost nove carine v  
vseh luči, treba pripomniti, da v naši  
državi sploh ni niti primeroma zadosti  
galice in da smo na njen uvoz navezani.  
Še lepša pa je stvar s čilskim solitrom,  
ki ga v naši državi, kakor to pove ime,  
sploh ni in ki je eno najboljših in naj-  
bolj izdatnih gnojil.

In da bo slika neverjetne nesposob-  
nosti vlade »nacionalnega«  
bloka popolna, treba pripomniti, da so proizvajalci  
čilskega solitra skoraj sami Jugoslovenci,  
ki so si s svojo pridnostjo in brez naj-  
manjše podpore domovine priborili v in-  
dustriji čilskega solitra v daljni južni  
Ameriki skoraj monopol. In ti čilski Ju-  
goslovenci niso nobeni defetisti ali sepa-  
ratisti, temveč so si s svojim poštenim  
delom med in po vojni priborili  
najodličnejše mesto med jugoslovenski-  
mi patrioti. Vsaj brez njih Jugosloven-  
ski odbor v Londonu sploh ne bi mogel  
ekzistirati in srbske vojne sirote so na-  
šle v njih enega svojih največjih dobro-  
tnikov. Vpeljava carine na čilski soliter  
pomeni torej skrajno nevaležnost do  
svojih zaslužnih sinov in ima poleg tega  
to žalostno posebnost, da udarja Ju-  
goslovence v domovini in one v Južni Ame-  
riki hkrati!

Konfuznost uvedbe nove carine na  
čilski soliter je s tem pritirana do vr-  
hunca in zmanj bi iskali po svetu vla-  
de, ki bi bila zmogla take mojstrske  
brezmiselnosti.

## Oficielna pogajanja med radikali in HSS so se pričela.

NAJPREJ HOMOGENA RADIKALNA VLADA. — V JEŠENI VLADA RR.

Beograd, 2. julija. Vprašanje sporazu-  
ma prihaja v definitivni in stvarni pre-  
tres. Včeraj dopoldne je bila najprej  
konferenca med Aco Stanojevičem in  
Pašićem. Nato je posetila Pašića trojica  
delegatov radikalne stranke, ki sestav-  
ljajo direktorij. Na tem sestanku s Pa-  
šićem in Aco Stanojevičem je radikalni  
direktorij dobil instrukcije za pogajanja  
z radičevci. Direktorij se je nato sestal  
na posebno konferenco v kabinetu Mar-  
ka Trifkovića, na kateri so bile vse in-  
strukcije pismeno fiksirane, da se ne bi  
pri pogajanjih z radičevci preveč od-  
daljil in da bi bil v vsakem pogledu va-  
rovan enoten nastop.

Popoludne je bil v hotelu Pariz kratek  
sestank med delegati radikalov in ra-  
dičevcev. Soglasno so sklenili v spora-  
zumu s Pašićem, da se danes dopoldne  
ob 10. sestanejo trije delegati radikalov  
in trije delegati Radičeve stranke v ka-  
binetu min. socialne politike Marka  
Gjuričevića, kjer se bodo pričela prva  
stvarna pogajanja med radikali in ra-  
dičevci glede sporazuma.

Pavle Radić je včeraj o priliki svojega  
poseta pri Pašiću izročil elaborat, v ka-  
terem iznaša stališče HSS v vprašanju  
sporazuma. Pašić je sprejel ta elaborat  
Pavla Radića kakor tudi mnoge druge  
predloge o sporazumu, ki so mu bili do-  
stavljani s strani radikalne stranke v  
imenu poedinih grup v radikalnem klbu  
in radikalni stranki.

V tem svojem elaboratu razlaga Pav-  
le Radić o podrobnostih stališča HSS v  
vprašanju sporazuma in pristavlja, da je  
neobhodno potrebno in neodložljivo, da

pride to vprašanje čim prej z dnevnega  
reda. Radikalna stranka pa je Pašiću iz-  
ročila predlog, za katerega je velika ve-  
čina v radikalnem klubu. V predlogu se  
nahaja zahteva, da se ves sporazum iz-  
dela takoj in detajlno na ta način, da bo  
predvideval vse eventualnosti in da ne  
bo ostalo ničesar, o čemer bi se moglo  
še razpravljati in glede česar bi bil mo-  
goč kak priziv.

Po predlogu večine radikalnega kluba  
se ima sporazum izvršiti čim prej. Sa-  
mo izvajanje sporazuma pa se deli na  
dve etapi. V prvem razdobju naj bi spo-  
razum vršili samo radikali s podporo  
radičevcev, tako, da bi prišlo najprej  
do homogene radikalne vlade, ki naj bi  
v doglednem času likvidirala vprašanje  
Stjepana Radića. Dalje naj bi se izvr-  
šila sprememba režima v duhu sporazu-  
ma in šele potem naj bi vstopili radi-  
čevci v vlado. Na podlagi tega bi bila  
sestava RR vlade odložena do jeseni in  
bi sedaj bila čisto radikalna vlada. Raz-  
položenje merodajnih faktorjev v radi-  
kalni stranki je zelo ugodno. V soboto  
ali najkasneje v nedeljo pričakujejo pri-  
hoda Nj. Vel. kralja v Beograd.

Pri samostojnih demokratih vlada fak-  
tična konsternacija. S poslednjo avdi-  
jenco dr. Žerjava na Bledu samostojni  
demokrati niso veliko pridobili. Nihče  
ne dvomi o tem, da bodo samostojni de-  
mokrati izpadli iz kombinacije. Gotovo  
je, da je velika večina vlade razpolože-  
na za sporazum in mnogi radikali z naj-  
večjim optimizmom o samih radičevcih  
smatrajo, da je cela stvar popolnoma go-  
tova.

## Proste roke radikalnih poslancev v aferi Thurn-Taxis.

Beograd, 2. julija. O aferi Thurn-  
Taxis, ki bo v ponedeljek predmet raz-  
prave v skupščini, so se včeraj pričeli  
v radikalnem klubu neobvezni razgovori.  
Razpoloženje v radikalnem klubu je za  
Lukinića zelo neugodno, ker se radik.  
klub ne bo mogel zavzemati za Luki-  
nića. Kot najmanjša koncesija se za-  
hleva, da se o priliki tajnega glasova-  
nja dajo poslancem svobodne roke, tako  
da bi sleherni mogel o tej aferi dati ne-

obvezno mnenje. Radi takega razpolo-  
ženja moremo trditi s popolno gotovo-  
stjo, da se bodo samostojni demokratje  
moralno zadovoljiti s to koncesijo. Lukinić  
bo mogel na prvi seji skupščine samo za-  
hlevati, da se sestavi parlamentarna an-  
keta, ki bo preiskala njegovo afero, da  
bi se tako rešil večje blamaže ter ublažil  
nasprotje med radikali in samostojnimi  
demokrati.

## BORBA OKOLI TISKOVNEGA ZAKONA

Beograd, 2. julija. V plenumu zaka-  
nodajnega odbora se je včeraj nadalje-  
vala načelna debata o tiskovnem zakonu.  
Seja se je vršila dopoldne in popoldne.  
Na popoldanski seji je govoril posl. dr.  
Gosar. Med njegovim govorom je pri-  
šlo do čestih vpadov. Gosar je kriti-  
ziral poedine zakonske odredbe. Za njim  
je govoril demokrat Ranković, ki  
pravi, da tak tisk, kakor si ga želi in  
ustvarja vlada s predležim reakcionar-  
nim zakonom, ne more biti izraz miš-  
ljenja in razpoloženja naroda. Na koncu  
je še govoril Laza Marković, ki  
je poudarjal, da znači ta zakon izvajanje  
ustave in da potemtakem predstavlja  
napredek.

Na današnji seji bosta govorila Srskić  
in izvestitelj opozicije dr. Zanić.

## DR. ŠURMINOVA SKUPINA VSTOPI V RADIKALNO STRANKO.

Zagreb, 2. julija. Skupina dr. Šurmi-  
na, takozvana »Hrvatska narodna stran-  
ka«, vodi že dalj časa pogajanja za vstop  
v radikalno stranko. Pogajanja bodo  
kmalu končana.

## Seja finančnega odbora.

PROTEST OPOZICIJE.

Beograd, 2. julija. V finančnem od-  
boru se je včeraj nadaljevala debata o  
novih dvanajstih. Razpravljali so o  
izdatkih. Govorila sta Kumanudi in  
dr. Lorković. Slednji se je bavil s  
proračunom prosvetnega ministrstva in  
postavil vprašanje, zakaj se hoče ustano-  
viti trgovinska visoka šola v Beogradu  
poleg one v Zagrebu, katero morajo še  
sedaj vzdrževati privatniki. Pribečević je  
odgovoril, da je trgovska šola v Zagrebu  
dobra in da je ne namerava ukiniti. Po-  
trebna pa je tudi trgovska šola v Beo-  
gradu.

Dr. Lorković je predlagal, da se  
nakloni podpora Akademiji nauka v Za-  
grebu, Matici Hrvatski, medicinski in  
filozofski fakulteti in društvu hrvatskih  
književnikov v Zagrebu. Pribečević je  
odgovoril, da se bo na vse to oziral pri  
sestavi novih dvanajstin.

Na vprašanje, kaj so to »leteče čete«,  
za katere se zahteva v dvanajstih kre-  
dit 812.000 Din, je odgovoril Stojadin-  
ović, da je to organizacija državljanov v  
južni Srbiji. Notranje ministrstvo smatra  
to institucijo potrebno radi pobijanja ta-  
mošnjih neznosnih razmer.

Pri proračunu prometnega ministrstva  
je bil opozorjen min. Radojević na inter-  
pelacijo glede zgradbe luk na severnem  
Jadranu. Lorković zahteva, da se zgradi  
proga Krapina—Lupina in da se razši-  
rijo novi kolodvori. Dalje je govoril  
zahteval izsuševanje Imotskega in Sinj-  
skega polja v Dalmaciji ter Popovega  
polja in Mostarskega blata v Hercegovini,  
da bi bili ti kraji aktivni glede pre-  
hrane. Vložen je bil protest proti temu,  
da se štedenje vrši na račun zgradbe šol  
in poljedelstva.

Na govor posl. Kumanudija je  
odgovarjal Pribečević, Radojević, general  
Trifunović in Stojadinović, ki je zahteval,  
da se sprejmejo predlagane dvanajstine  
in prvi oddelek izdatkov. Seveda je ve-  
čina predlog sprejela. Izvoljen je bil  
posebni odbor predstavnikov vseh skup-  
pin, ki bo proučeval predlog vlade v po-  
gledu nekih sprememb predloženega  
zakona.

Na koncu je opozicija protestirala, da  
se na njene številne predloge o štedenju  
ni oziralo. Na zahtevo opozicije je bil  
ta protest sprejet v zapisnik.

## VEDNO NOVE IN VEDNO BREZ- USPEŠNE INTRIGE SDS.

Beograd, 2. julija. Samostojni demo-  
krati so pričeli z novimi intrigami. Ši-  
rijo vesti, da je Pašić težko bolan za ved-  
no in da bo radi tega sporazum odgo-  
den do jeseni. Dobro informirani radikalni  
krogi te intrige SDS kategorično pobi-  
jajo. Radikali poudarjajo, da je zdravje  
Pašića popolnoma ugodno, kar dokazu-  
jejo številni poseti, ki jih je Pašić v po-  
slednjem času sprejel.

## GOSPOD KALFOV SE OPRAVIČUJE.

Sofija, 2. julija. Zunanji minister Kal-  
fov je podal obširen ekspozé o bolgar-  
ski zunanji politiki. Kalfov pravi, da so  
bili vsi jugoslovenski interniranci izpu-  
šteni razen enega, ki bo oproščen. Po-  
sebna anketa bo ugotovila, kaj je z usodo  
Arnava, ki je neznanomak izginil. Bol-  
garska vlada je v dokaz lojalnosti svoje  
politike izdala stroge naredbe obmejnim  
oblastem.

## Iz časov majniške deklaracije.

V »Socialistu« je pričel objavljati dr. H. Tuma zanimive spomine o nameravani socialistični konferenci v Stockholmu v letu 1917. Kakor je že navada našega divnega časopisa, je vse slovensko časopisje te spomine premočilo, pa čeprav se zlasti v uvodu razpravljajo stvari, ki silno zanimajo ali bi vsaj morale zanimati vso slovensko javnost. V tem uvodu se namreč opisuje politični položaj pred in po nastanku majniške deklaracije in podaja se tudi interesanten ključ za razumevanje naših neuspehov v jadranski politiki. Preiti preko teh odkritij z molkom, se pravi, čutili se ne prijetno prizadete, zlasti še, ko je doba majniške deklaracije tako nejasna, da bi morali vsak donesek k razsvetljenju njene historije pozdraviti z obema rokama! Smatramo zato za nujno potrebno, da v celoti ponatisnemo vsaj oni del dr. Tumovih spominov, ki se nanaša izključno le na naše osvobodjenje in ki je zadeva vseh. Dr. Tuma je v svojih izjavah sicer zelo rezerviran, mislimo pa, da bi bilo stvari le na korist, če bi decela izšel iz svoje rezerve. In tudi zato objavljamo oni del iz dr. Tumovih spominov, ki se glasi:

»Odbor jugoslovanske stranke, tedaj v Trstu, odbral me je za delegata. Za konferenco sem se precej temeljito poučil iz že poprej nabranega gradiva, katero sem popolnito še na Dunaju iz takozvane vojne knjižnice, kamor sem potem zaupnika dobil pristop. Našel sem ondi za vojne v inozemstvu izdane brošure, razprave, časopise in poročila angleška, francoska in italijanska, katera je bila tajna avstrijska policija vtihovala potom svojih poizvedovalcev v Parizu, Londonu in Rimu in drugod. Kolikor je bilo mogoče v kratki dobi mojega bivanja na Dunaju izvleči iz tega, je zadoščalo, da sem dobil vpogled v položaj.

Najzanimivejše zame so bile raztresene vesti o aprilskih privatnih konferencah med zastopniki vlad in predstavitelji odborov slovenskih narodnosti v Londonu.

Ugotovil sem približno to-le:

Vlade sporazuma so bile spomladi l. 1917 skoro obupale zlomiti združene moči Nemčije in Avstrije, radi tega so se hotele razcepiti in razkrojiti Avstrijo s pridobitvijo posameznih narodnostnih skupin, ki so stre-

mele po svobodi: Poljakov, Čehov in Jugoslovenov. Sporazum je ponudil Poljakom Veliko Poljsko in Čehom Čehoslovaško. S Hrvati in Slovenci se italijanski zastopniki niso hoteli pogajati, ker so jih smatrali za nezanesljive in na poti svojim imperialističnim težnjam. Italijani so priznali sebe vrednim le Srbe in pogajali so se Pašić, Orlando in Salandra. Sicer o strogo tajnih aprilskih konferencah ni bilo mogoče doznati polne vsebine, ali toliko se mi je dalo sestaviti iz različnih poročil, da se je Pašić izrekel za polno desinteresacijo za Slovence in Hrvate in zastopal velesrbsko idejo, stremljenje Srbije po razširitvi na Banat in Solun, prepustitvi Slovence in Hrvate njih usodi. Italijanska državnika pa sta temu nasprotno zatajevala vsako imperialistično tendenco preko Adrije in poudarjala le željo Italije, zagotoviti si nacionalne meje v Primorju.

Ker sem bil še izza časa svojega političnega delovanja na Goriskem vedno prijazno sprejet od bivšega namestnika princa Hohendorfa, sem tudi izvedel, da bi avstrijska vlada rada videla uspeh konference, izvedel pa tudi, da je avstrijska vlada takoj, ko je izvedela o londonski konferenci, Poljakom, Čehom in Slovincem ponudila v okviru lastne države samoupravne državne skupine. Razumel sem tako presto agitacijo na Slovenskem od maja 1917 naprej za jugoslovansko idejo.\*

Čutil sem dolžnost, da sem obvestil v aprilskih konferencah istrskega poslanca dr. Laginja in takratnega skromnega tajnika dr. Koroščevega parlamentarnega kluba na Dunaju dr. Gregorja Zerjavo. Dr. Laginja je bil doela siguran svoje stvari in je vzel vest glede pogajanja med Italijo in Srbijo skoraj malomarno na znanje; kaj je dr. Zerjav sporočil klubu, ne vem. Gotov sem, da se ni storilo ničesar, ter se je tako že aprila 1917 započela usoda slovenskega Primorja.

Pričakujemo, da se bodo na dr. Tumova izvajanja prizadeji oglasili ter tako pripomogli, da se pojasni, kako to, da je prišlo nakrat do tako popolne izpremembe v naši politiki.

\* Podčrtano od nas. Ured.

## Tuja kritika naše nove carinske tarife.

Gospodarski list »Der österreichische Volkswirt« prinaša o novi jugoslovanski carinski tarifi sledeči članek:

Kljub živahnemu ugovoru celokupne industrije je bila jugoslovanska carinska tarifa, ki jo je finančni minister skrival eno leto v svoji miznici, 20. junija predložena skupščini in od te proglajena za nujno. Težko je najti v zgodovini parlamentarizma kak drug slučaj, da bi bila generalna carinska tarifa rešena v najkrajšem postopku nujnosti. Zakon, ki se tiče vsega gospodarskega življenja, katero vsebuje nebroj posameznosti, od katerih predstavlja vsaka svoj problem, naj pride takorekoč brez diskusije do izglasanja. Vlada ni izdala v svrhu utemeljitve tega koraka nobene besede. Nekaj beografski list je pred enim mesecem pisal o absolutizmu sedanje vlade. S polno pravico! Kajti istočasno je bil predložen zakonski načrt o provizoričnih dvanajstih za avgust—september in na željo vlade proglajen za nujnega. Na vprašanje opozicije glede nujnosti dvanajstih je izjavil finančni minister, da se to ni zgodilo prvič, sicer pa ima skupščina itak dovolj časa za preizkus načrta, ki naj stopi v veljavo šele v 40 dneh! Težko, v Beogradu sicer neredko, podtikanje o zdravem človeškem razumu, kajti baš, ker poteče sedanji proračun v 40 dneh, ne bi bilo treba nujnosti (ne oziraje se na to, da nujnost razpravo skrajša, kar pa ni identično s studijem).

Nova carinska tarifa ščiti industrijo za 20 do 100% bolj, ker je postala vsled »tehnične napredka inozemstva za konkurenco nesposobna«, kakor se je izjavil finančni minister, ki je v trgovinski politiki slabo podkovan. Čudno pa je, da so mu njegovi svetovalci položili na jezik najslabši argument iz ropotarnice zaščitnih carin. Evropski zaščitni cariniki se izogibajo smatrati zaščitno za sredstvo povzdiga tehnične zaostalosti industrije. Finančni minister ne pozna

letnega poročila zagrebške Industrijske zveze, ki je bilo objavljeno pred nekaj dnevi. Tam bi lahko našel veliko izbiro argumentov, n. pr. drag denar, visoko obrestno mero, naraščajoči tečaj dinarja brez spremembe njegove kupne moči v notranjosti, nadalje visoke davjave, visoke železniške tarife itd.

Poleg velike zaščite prinaša nova carinska tarifa znatno povišanje carinskih postavk. Med drugim vsebuje carino na petrolej, sol, cigaretni papir, žigice itd., predmete, ki so že itak obdačeni z visokimi monopolističnimi pristojbinami. Finančni minister je sicer označujoče za zaščitno carino, dasi se sol pridobiva samo v eni državni solini, in išče sin ministrskega predsednika petrolej na podlagi izsledovalne pravice. Na meji pobirana monopolistična pristojbina za predmete, ki se ne izdelujejo v državi, je absolutno enaka carini.

S tem zapuša finančni minister pozicijo, ki jo je leto in dan energično branil pred vsakim viharjem: njegove tirade o nevarnosti druginje in zmanjšanju vrednosti denarja vsled visokih carin so pozabljene. Dnevno naraščajoča ozlovoljenost napram njemu, ki je dosegla svoj vrhunec v ostri kritiki Ljuba Jovanovića v strankinem klubu, je spravila finančnega ministra na pot demagogije. Velika potreba državne blaginje je znatno pripomogla k tej spremembi.

Nova carinska tarifa ne pomenja za naše čitatelje nobenega presenečenja. Pred več meseci smo na tem mestu naglasili, da nima avstrijska industrija izgleda doseči znatnih olajšav pri izvozu v Jugoslavijo. Jugoslovanske pogodbenne carine bi bile še znatno višje, da jih ne bi Italija energično pritiskala navzdol. Zapadnoevropski pristaši zblizanja srednjeevropskih držav doživljajo vsak dan nasprotno od svojih želj. Jugoslovanska zaščitna carina je vreden drug poljske.

Mnenju ugledne avstrijske revije pač ni treba ničesar dostaviti!

## Revolucija na Grškem.

V »Venkovu« je objavil Karel Mečič, izredni poslanik in upolnomočen minister pod gornjim naslovom sledeči nad vse zanimiv članek, ki ga objavljamo dobesedno:

Mislil, da so se v Atenah oddahnili, ko je general Pangalos izvedel državni prevrat. Ne v tem zmislu, da bi bil prevrat posebno pozdravljen, temveč v tem, da se je zgodila stvar, na katero je čakala Grčija že skoro tri leta. More se reči, da so se že od poraza v Mali Aziji opirale vse oči na generala Pangalosa, kdaj da to končno izvede.

Znan sem z generalom Pangalosom in poznam ga zelo dobro. Je mož prav tako silne energije, ko plemenite častihlepnosti. Če ima danes Grčija armado, se mora zanjo zahvaliti njemu. Iz oddelkov demoraliziranih beguncev v uniformah, vračajočih se iz Male Azije, je stvoril general Pangalos v štirih ali petih mesecih armado. On je bil tisti, ki je zahteval, da se izvrši smrtna kazen nad krivci maloazijske katastrofe. Z vsem poudarkom je izjavil, da ne more aretirati in kaznovati dezertirjev in figarjev, dokler niso kaznovani največji krivci. Ko se je to zgodilo, se je lotil z železno roko reorganizacije armade. Nekoč mi je v govoru priznal, da mora dati streljati vojake in da misli, da

je bilo iztujenih 200 vojakov. Njegovi intimni prijatelji pa so mi zatrjevali, da se sme to število brez strahu za resnico povečati za najmanj dvajsetkrat.

Pangalos je bil odnekdaj republikanec. Politična pogajanja so se zdela njegovi vojaški odločnosti skoro predolgotrajna. Spominjam se na dan, ko je prišel v Atene z neprikrito namero, da izvede državni prevrat, da aretirajo kralja in proglasi republiko. Tedaj se ni stvar posrečila, ker so voditelji republikanskih strank izjavili, da mora biti vlada civilna, dočim je zahteval Pangalos načelnitvo v vladi za sebe. Toda Pangalos in državni prevrat sta bila od tedaj dve stvari, za kateri se je javnost silno zanimala.

Admiral Hadžikiriakos je prepričan republikanec od mladih nog. Bil je in je še vedno izvrsten organizator in s svojimi mornarji je bil država v državi kakor general Pangalos s svojo armado. Za časa kralja Jurija, ko se je pričela republikanska agitacija, je prišel admiral Hadžikiriakos javno v uniformi s svojimi mornarji na republikanski shod, prošil za besedo in zahteval odstavek kralja ter izgon dinastije.

Dan nato je prišlo do prizora, ki bi se

dal popisati sledeče: Vojni minister je poklical poveljnika ladjeja k sebi in mu dejal: »Gospod admiral! Včeraj ste govorili v uniformi na shodu proti kralju in dinastiji! — Hadžikiriakos ni tega tajil. Vojni minister je nadaljeval: »Ali se vam ne zdi, da bi bilo pri takih okoliščinah najbolje, če bi podali svojo demisijo?« — »Ne vem, zakaj,« je odvrnil admiral. — Vojni minister: »Pozabljate, da so na vaši uniformi kraljevski emblemi?« — Hadžikiriakos: »Niso. Odstanil sem jih že davno in ravno tako tudi moji mornarji.« — Vojni minister je uporabil zadnji adut: »Kaj, če vas odstavim, gospod admiral?« — »Grem na svojo ladjo in če me hočete odstaviti, potem samo poskusite!« — Minister ni nikdar podvzel tega poskusa.

Taka sta moža, ki sta na čelu sedanjega prevrata. Telegrami govore tudi o generalu Pappanastasiu. Mislil, da po pomoti, ker kolikor vem, sploh ni grškega generala, ki bi se tako imenoval. Gre najbrže za prvega ministrskega predsednika v grški republiki, oivšega člana Venizelosoze vlade. Če je resnica, da se je lotil pogajanj z revolucionarji ta mož potem je pričakovati, da bo cela stvar skoraj izgubila svoj izključno vojaški značaj. Gospod Pappanastasiu je bil listi, ki je svoje dni zabil generalu Pangalos izvedbo njegovih načrtov, opozarjal, da bi prevrat z vojaško vlado na čelu vzporedi Grško z znanimi južnoameriški republikami. General Pangalos se je dal tedaj prepričati. Smatral se je za učenca in pristaša Pappanastasia. Ali se bo dal prepričati tudi sedaj? Bilo bi to potrebno, ker Grška, ki je od leta 1908, ko je bil izveden državni udar, v stalni nevarnosti vojaških pučev, Grška, ki od leta 1912 pa do leta 1922 ni odložila orožja proti tujim neprijateljem, kjer so strankarski prepripi narasli do katastrofalne ostrosti, potrebuje predvsem stabilizacije svojih notranjih razmer in mogoče, toda definitivnega zadržanja v konstitucionalne vode. Samo v njih more plavati ladja grške politike naprej v prosep Grške. Državni udari k temu ne pripomorejo.

Danes rabi Grška bolj ko kdaj državnika, ki bi bil v stanu dovesti Grško iz dob državnih prevratov v normalne razmere. Ali se bo našel tak mož? In kdaj?

## Politične vesti.

— Zopet nova slaba vest za uradnike. — Finančni minister je predložil finančnemu odboru celo vrsto izprememb k uradniškemu zakonu. Vse te izpremembe so uradniškom na škodo. Proletarizacija uradništva se torej sistematično nadaljuje. Tako se zahvaljuje vlada »nacionalnega« bloka uradnikom za njih zvestobo in več ko poštvalno volilno delo. Zato, gospodje uradniki, pristaši mladinske stranke! Le še dalje pogumno v boj za dr. Zerjavo in njegov »nacionalni« blok. Zahvala vam ne izostane in proletarizacija se bo nadaljevala.

— Pred pogajanjmi med radikali in radičevci, tako se glasi debelo tiskan naslov uradne brzojavke v »Slov. Narod«, v listu, ki je do včeraj trdil, da so vse vesti o bližnjih pogajanjih med radikali in radičevci neresnične. Pa resnica je uvidnejša od vsega drugega in danes morajo tudi mladinski listi priznati, da se ta pogajanja prično. Seveda ne gre brez laži. Tako tolažijo sedaj mladinski listi svoje verne bralce, da se bodo pogajanja z radičevci sicer vodila, toda ne samo med HSS in radikalno stranko, temveč tudi med HSS in »nacionalnim« blokom, da bo torej SDS pri pogajanjih soudeležena. Nikakor ne izključujemo te možnosti, toda zaradi pravilne informacije svojih naročnikov smatramo za potrebno, da naglasimo, da s tem ni položaj za samostojne demokrate niti najmanjše zboljšanje, temveč nasprotno zelo poslabšanje, ker sedaj bodo šele prav na dan prišle vse silovitosti, ki so jih uganjali mladini in ki so vzrok, da so si priborili na Hrvatskem »časten« naslov batinašev. Zato se naj mladini le tolažijo, svoji usodi vseeno ne ubež!

— Strah pred obračunom. Koncem tega tedna se vrši v Šoštanj pokrajinska skupščina slovenskega učiteljstva. Vsled velikega nezadovoljstva, ki vlada med slovenskim učiteljstvom vsled vodstva UJU, ki smatra agitacijo za SDS važnejšo od stanovskega dela, vlada med vodstvom UJU precejšnja nervoznost. Vsled skrajno reakcionarnih določb prosvetnega zakona je seveda nezadovoljstvo med učiteljstvom samo naraslo in to navdaja mladinske generale s hudimi skrbmi. Zato je bil v včerajšnjem popoldanskem mladinskem glasilu napisan uvodnik »Za svobodo učiteljskega stanu«. Gospodje že čutijo, da se išče tat učiteljske svobode in zato so pričeli kričati svoj »Primitu tatu!« — Iskreno bi želeli, da bi si ta uvodnik mladinskega popoldanskega glasila prečitali prav vsi učitelji, ker mislimo, da je nemogoče, da bi bil med vsemi učitelji tudi le en tako naiven in nerazsoden učitelj, da ne bi z ogorčenjem zavrnil grde hinavščine, ki je v tem članku, in odklonil ogromno traparijo, s katero je ta hinavščina zaljena.

— Zmaga Caillauxa. Finančni minister Caillaux je doživel v senatu in parlamentu sijajno zmago in je bil njegov finančni načrt odobren z veliko večino. Zmaga Caillauxa je tem pomembnejša, ker so socialisti do zadnjega časa kazali veliko nagnjenje za opozicijo njegovemu načrtu. Z zmago Caillauxa je stališče vlade Painlevéja močno utrjeno.

— Zaupnica vlad generala Pangalosa. — Grški parlament je izrekel s 185 glasovi proti 14 zaupnico vlad generala Pangalosa. Seja je bila mestoma zelo burna. Programni govor generala Pangalosa pa je poslušala zbornica z največjim zanimanjem in v popolni tišini. Program vlade Pangalosa je seveda lep, ka-

kor so programi vseh vlad. Zanimivo je, da je vlada generala Pangalosa izjavila, da bo ta varovala parlamentarizem. Omeniti treba, da sta govorila proti vlad generala Pangalosa bivši ministrski predsednik Pappanastasiu in general Kondilis. Njih izvajanja so naredila globok vtis, čeprav je zbornica odglasovala zaupnico vlad. Baje neti imajo pač včasih še bolj zgovorne argumente. — Parlament je bil nato odločen do 15. oktobra, ko mu bo predložena nova ustava.

— Italija se veseli nove grške vlade. Proti vsem diplomatskim običajem je italijanski parlament še pred dohodom uradnega sporočila o sestavi nove vlade čestital admiralu Hadžikiriakosu k uspehu državnega udara. S tem je hotel italijanski poslanik posebno poudariti, kako veliko zaupanje uživa vlada generala Pangalosa pri Italijanih. Dober opomin za nas, če nas ne bo zueva zmotilo »prijateljstvo« Italije.

— Kitajski dogodki. Pekinska vlada postaja vedno bolj odločna v zahtevah proti tujim silam. Tako je izročila že več not za vezniškim poslanikom in vsaka nota prinaša nove zahteve. V tem je najbolj viden dokaz, da postaja nacionalistično gibanje na Kitajskem vedno bolj močno. Sovjetsko seme rodi dobro.

## Književnost.

ZBORNİK ZA UMETNOSTNO ZGODOVINO.

Peti letnik slovenske znanstvene revije pomeni v današnjih razmerah mal jubilej. »Zbornik za umetnostno zgodovino«, ki je vsled požrtvovalnosti svojih sodelavcev in pa vsled naklonjenosti nekaterih zvestih podpornikov pravkar izdal dvojno številko svojega petega letnika, je proslavil ta jubilej s popolnoma novo, zelo okusno opremo. Tiskan je na močan papir z novo ratio-antikvo (po načrtu prof. Kleukensa) in prinaša reprodukcije v tekstu, tako da kol enoten tiskarski produkt napravlja izredno ugoden vtis. V prilogi prinaša Groharjevo kraljino »Gerajce« v trobarvnem tisku. Vsebinska je zelo mnogovrstna in vsestransko zanimiva. Viktor Steska objavlja članek o ljubljanskih baročnih kiparjih (13 slik), v katerem obravnava dela Cusse, Misljeja, Pozza in Contierja; članek bo izhajal v celim letniku. Ob desetletnici smrti srbske slikarice Nadežde Petrović se spominja F. Mesesnel v biografskem članku (2 slike) Ažbetove učenke in talentirane tovarišice naših impresionistov. Vojслав Molé razpravlja v obširnem članku, katerega bo nadaljeval stališče zapadnega Balkana v umetnosti srednjega veka. F. Stelč razširja v »Epigrafičnih drobtinah« (6 slik) na podlagi nekaterih srednjeveških letnic in napisov vprašanje postanka fresk in pa historično osebnost stavbarja Andreja iz Loke. Zvezek prinaša še nadaljevanje Kosovih srednjeveških rokopisov ljubljanske licejske knjižnice (1 slika), poročilo o delovanju Umetnostno-zgodovinskega društva in poročilo konservatorja o Varstvu spomenikov. V kroniki je Maroltova bibliografija, slovenske recenzije Izidorja Cankarja, pregled revij in razstav (2 slike), nekaj nekrologov znamenitih znanstvenikov in umetnikov ter Steskin popis marmornatega tabernaklja v Vipavi (1 slika). Umetnostna topografija Kamniškega okraja, katero zaključuje dr. Stelč letos, obsega 3 tiskovne pole z množico slik. Revija, ki je dostojno zrcalo slovenskega znanstvenega dela, zasluži priznanje in naklonjenost naših izobražencev. Za nenavadno nizko naročnino nudi mnogo užitka in pouka. Naroča se pri upravi v Ljubljani, univerza.

## Dopis.

IZ KRIŽEVCEV V PREKMURJU.

Tekom večletnega službovanja v tem kraju sem imel večkrat priliko se muditi v tej občini, ki se razlikuje po svojih naprednih prebivalcih od ostalih občin, v katerih so na vzvodu deloma še Madžari, deloma pa tudi Slovenci. Lepo število je pa tudi madžaronov, ki še zmiraj mislijo, da so pod bivšo Avstro-ogrsko, ko je v Prekmurju veljal samo madžarski jezik. Čudno je to, da Slovenci, ki so prišli iz slovenskega v Prekmurje, v kraje, kjer žive še danes Madžari, pozabijo na svoj materin jezik, ter se sramujejo slovensko govoriti, dasi še madžarskega jezika ne znajo dobro. Dosti je takih ljudi, ki se sramujejo slovensko govoriti, če koga srečajo, o katerem ne vejo dobro, da ne zna madžarski, pa kriče nanj »Jore get« dasi so sami Slovenci. Ta grda zagrizenost tukajšnjih zaslepljenih Slovencev se kaže tudi na tem, da kmetje iz slovenskega Prekmurja še danes dajejo svoje otroke v madžarske vasi samo zato, da se nauče madžarski. No, bomo videli, če bo te madžarske narodnjake na slovenskih tleh kedaj srečala pamet. — Takih in enakih primerov je tukaj dosti, le žal da to ni samo med preprostim ljudstvom, ampak se je v večji meri še pojavilo v križevcih, v boljših krogih med tamošnjo inteligenco. Ta gospoda se posebno pridno razgovarja v madžarskem jeziku, posebno če pride kdo, o katerem misli, da ne ve po ogrski gočati, in o katerem noče, da bi jo razumel. Dostikrat se ta gospoda vara, v takih in enakih primerih, ker sama sebi preveč zaupa, in tako daje takim, o katerih misli, da niso večši njihovega aristokratskega jezika priložnost, da lahko kaj zanimivega slišijo. Čas bi že bil, da bi ta navidezna gospoda spoznala svoj greh, ter se zavedala tega, da smo sedaj Jugoslavlani, ne pa več madžarski podaniki bivše ogrske vlade, ki je imela pod svojo upravo Prekmurske Slovence, ki so bili prisiljeni se učiti madžarskega jezika. Po osvoboditvi Prekmurja naj bi v krajih, kjer so Slovenci, ne bilo takih naprednjakov, kot so se pojavili v križevcih v Prekmurju, ki so še danes madžarskega mišljenja kot člani inteligence.

# Dnevne vesti.

## GRADSTOTA DIVIDENDA DELNIČARJEM TRBOVELJSKE PREMAGOKOPNE DRUŽBE.

V glasilo mladincev in raznih »nacionaliziranih« podjetij, v »nacionalističnem« jutru je objavljeno uradno poročilo o rednem obnem zboru Trboveljske premagokopne družbe. Dasi je poročilo sila kratko in naravnost pitčno, vsebuje vendar dragocene podatke, preko katerih ne more iti niti najbolj apatična javnost.

V poročilu se namreč pravi, da je napravila lani, torej v času splošne gospodarske krize, Trboveljska premagokopna družba nič manj ko 38.530.792 dinarjev čistega dobička in bo zato plačala za vsako delnico 30 dinarjev dividende ali 60 odstotkov.

Trboveljska premagokopna družba torej pod vladno »nacionalnega« bloka sijajno uspeva in ni v Sloveniji podjetja, ki bi se moglo ponositi z večjo vsoto čistega dobička. Kdo je znošil ta dobiček delničarjem Trboveljske premagokopne družbe, je seveda jasno: je to slovenski rudar, ki je povečal produkcijo rudnikov Trboveljske družbe za 18 odstotkov, potem pa naša država, ki stedi na ta način, da plačuje Trboveljski družbi premog po ceni, ki prekaša svetovno pariteto. Končno pa imajo svojo nemalo zaslug na dobičku Trboveljske premagokopne družbe tudi ubogi konsumenti, ki morajo hčeš nečeš kupovati najdražji premog.

Izgleda pa, da delničarji Trboveljske premagokopne družbe z dobičkom se niso zadovoljili, zakaj finančni minister je ravno kar zvišal »zaščitno« carino na premog na 360 dinarjev za vagon.

Da bo pa finančni uspeh Trboveljske premagokopne družbe še sijajnejši, pa je že pred tem znižal prometni minister železniško prevoznino za premog za 30 odstotkov. Do bičkov Trboveljske premagokopne družbe je s tem seveda narastel, cene premoga pa so ostale iste. Zakaj draginski zakon velja le za male trgovce in obrtnike, dočim se velikih gospodov ne tiče.

Vse pa kaže, da tuja Trboveljska premagokopna družba še ni zadovoljna s čistim dobičkom in po Trbovljah se govori, da misli družba znižati delavske plače, ker da je dinar narastel in zato draginja pada. Čeprav si je težko misliti večjega socialnega zločina, kakor bi bilo znižanje delavskih plač trboveljskim rudarjem, vendar so danes razmere takšne, da bi bilo tudi to, mogoče.

Trboveljska premagokopna družba je čisto tuje podjetje in vendar se ji godi v Jugoslaviji tako dobro, ko nobenemu drugemu podjetju in v časih najhujše denarne in gospodarske krize more izkazati, kar poudarjamo, skoraj 40 milijonov dinarjev čistega dobička in plačati svojim delničarjem 60 odstotno dividendo.

Zato se čudimo, da ni glasilo »nacionaliziranih« podjetij in »nacionalnega« bloka — kako lepo se ujema narekovanj — slavno »Jutro« objavilo tudi imena upravnih svetnikov Trboveljske premagokopne družbe, ki so vendar pokazali obudovanja vredne finančne talente. Enako bi bilo tudi zelo razveseljivo, izvedeti za izid tekme za nova upravna mesta, ki nesejo po 175.000 dinarjev letno! Se v resnici čudimo, da molči mladinsko »Jutro« o tem mladinskem uspehu. Ali pa je gospode morda čisto malce — sram?

Enako bi bil samo akt hvaležnosti, če bi Trboveljska premagokopna družba navedla v poročilu vse one svoje dobrotnike, ki so ji pomagali pri njenih nad vse plemenitih težnjah ter ji omogočili tako kraljevski dobiček. Zlasti bi bilo omeniti naše »nacionalne« časopise, mladinsko ko klerikalno, ki v tako divni bratski slogi molči, kadar bi bilo treba nastopiti proti Trboveljski premagokopni družbi in njenemu dragemu premogu. Ali pa je to časopisje bilo že nagrajeno za svoj molk?

Na vse zadnje pa bi se tudi spodobilo, da bi se Trboveljska premagokopna družba zahvalila javnosti, ki se pusti tako neverjetno — odirati in ki se navdušuje za one, ki to odiranje omogočajo.

— Petdesetletnica Petra Mrkonjića. Letos bodo slavili v Bosenski Krajini petdesetletnico prihoda Petra Karagirovića, ki je dvignil pod imenom Petra Mrkonjića jeseni l. 1875 v Bosni ustajo. Posebno slovesno bodo proslavili petdesetletnico v selu Čorkovači, kjer bodo postavili temelj za cerkev, ki se zgradi na mestu, kjer se je nahajal njegov tabor.

— Promocija. Na gospodarsko šumarski fakulteti v Zagrebu je napravil dne 30. junija inženirski izpit g. Josip Zeljko; na Dunaju je bil promoviran za inženirja strojne stroke g. Leopold Šaupah.

— Glasilo »nacionalnega« bloka »Balkan« vzpizirala že dalj časa prav nepotrebno gonjo zoper predsednika invalidskega združenja Petra M. Lazarevića. Ta gonja je značilna za simpatije, ki jih ima narodni blok za invalide.

— Iz generalne direkcije železnice. Posebna v to svrhu postavljen komisija pri generalni direkciji državnih železnice je izdelala pravilnik o prometu dvornih vlakov in pravilnik o kretnikih. Ta dva pravilnika bošla veljala za celo državo.

— Anketa glede draginje v Zagrebu. Dne 30. junija se je vršila pri zagrebškem mestnem poglavarstvu anketa v zadevi pobiranja draginje, na katero so bili povabljeni tudi zastopniki pridobitnih organizacij, stanovskih združenj itd. Cilj ankete je bil, da se čuje mnenje vseh na vprašanju interesiranih krogov, kako bi se našla baza za nadaljnjo akcijo. Mestni senator Šarić je naglašal, da so cene pšenice in ostalih poljedelskih produktov v zadnjih 3 mesecih padle, da pa ta padec ni našel nobenega izraza v cenah

živil v trgovinah in javnih lokalih. Blaga je dovolj, dinar raste, kljub temu pa se draginja prav nič ne zmanjša. Prodnjejski stroški v naši državi nikakor niso tako veliki, da bi opravičevali visoke cene posrednih produktov. Mestna občina hoče vzeti široke sloje javnosti v zaščito ne da bi pa pri tem ovirala normalni razvoj obrti. Nato so govorili zastopniki raznih organizacij, vsak iz svojega stališča. G. Šarić je vsa izrečena mnenja resumiral ter izjavil, da jih bo vzel mestno poglavarstvo v pretes ter da bo podvzelo vse potrebne korake, da se draginja zmanjša. — Kdaj se bodo podvzele take akcije pri nas v Ljubljani, Mariboru, Celju in v drugih mestih?

— Kongres tiskarjev v Zagrebu. V nedeljo in v ponedeljek se je vršil v Zagrebu kongres tiskarjev in redni občni zbor Saveza združenj grafičnih podjetij iz vse države. Kongres je bil jako dobro obiskan. Predsedoval je predsednik centrale Zubčić in predsednik beograjske podružnice Stefanović. Izbran je bil nov upravni odbor. Za predsednika je bil izvoljen zopet Zubčić. Soglasno je bilo sklenjeno, da se vrši prihodnji kongres v Beogradu. Razpravljalo se je o mnogih važnih stanovskih vprašanjih, posebno o sestavi nove tarife za uslužbenca. Kongres se je bavil tudi z načrtom novega tiskovnega zakona. Soglasno je bila sprejeta resolucija, s katero se kar najodločneje protestira proti temu reakcionarnemu načrtu, ki ubija svobodo tiska ter zahteva od lastnika tiskarne, da fungira kot cenzor in, da jamči s svojim premoženjem za krivice drugih. Tiskarji pričakujejo od poslancev, da ne bodo zlorabili svojega položaja ter dopustili, da postane ta načrt zakon. Dalje je bila sprejeta soglasno resolucija proti dolžnosti garancije delodajalca za plačilo delojemalčevih davčnih bremen. Delodajalci nočejo vršiti službe davčnega eksekutorja.

— Kongres zdravnikov se vrši letos v Dubrovniku v prvi polovici septembra.

— Lesene hiše iz Nemčije. Da olajša stanovanjsko mizerijo, je naročilo ministrstvo za agrarno reformo na račun reparacij v Nemčiji veliko število lesenih hiš, ki se razdele pred vsem med koloniste.

— Potres v Zagrebu. Včeraj ob dveh zjutraj je bil v Zagrebu rahel potres lokalnega značaja.

— Potresna katastrofa v Ameriki. Škoda, ki jo je povzročil potres v Ameriki, o katerem smo včeraj poročali, je povzročil samo v Santi Barbari v Kaliforniji nad 30 milijonov dolarjev škodo. Med drugim je bila porušena tudi letnišnica tako, da so pobegnili vsi letniki.

— Poleti na severni tečaj. Kakor poročajo iz Berlina, se je izjavil dr. Eckener v nekem intervjuu z novinarji, da podvzame v najkrajšem času s 4 Zepelini polet na severni tečaj. Tudi Amundsen pripravlja novo polarno ekspedicijo v zrakoplovih. Poletni namerava leta 1927.

— Vročina se bliža. Do pred kratkim je bila, kakor znano, silna vročina v Ameriki, nakar je prišla v Evropo, in sicer najprej na Angleško in na Francosko. Ako bo svojo pot nadaljevala v dosedanjem tempu, jo bomo imeli kmalu tudi pri nas.

— Ljubavna tragedija visokošolke. Na beograjski univerzi se je odigrala v soboto pretresljiva tragedija. Medicinka Milenija Marković in medicinke Ljubomir Zivanović sta bila prijateljica že od mladih nog. Skupaj sta študirala ljudsko šolo, gimnazijo in univerzo. Ni čuda, da se je razvil med njima intimno razmerje, ki ni ostalo brez posledic. Ljubomir je postajal od onega časa vedno bolj hladan in končno ni hotel vedeti o svoji prejšnji prijateljici ničesar več. Nobena prošnja, noben jok ni pomagal. V skrajnem obupu se je obrnila nesrečna deklica na rektorja ter mu zaupala svojo nesrečo. Rektor bi ji rad pomagal. Poklical je medicinka k sebi, toda dečko jo je odkuril iz Beograda. Mlada medicinka je sklenila, da napravi svojemu življenju konec. V univerzitetni avli je zaužila izdatno dozo sublimata. Zgrudila se je na tla, prepeljala so jo v bolnico, kjer je kmalu nato umrla. Tiho brez vsake tožbe, brez vsakega očitka. Slučaj bo pa imel gotovo še svoj epilog, zakaj medicinke se bo moral zagovarjati pred univerzitetno oblastjo in sodiščem.

— Silna nevihta v Baltickem zalivu. V Lijškem zalivu so se vršile predvčerajšnjim tekme jadric. Ko so se nahajale poslednje na odprtem morju je izbruhnila silna nevihta. Od 23 jadrnic se jih je povrnilo le 8 v liško pristanišče. Ostanke ene jadrnice so našli ribiči na estonskem obrežju. Verjetno je, da se je ostalih 14 jadrnic, ki so imele na krovu 52 moč, tekmo nevihte potopilo.

— Smrtna obsodba v Skoplju. Atanas Trnjaković iz Strumice je napadel leta 1923 poštni voz v družbi dveh bolgarskih komitov, ter ubil poverjenika naših oblasti Kočevića. Te dni je bil za svoj čin v Skoplju na smrt obsojen.

— Dve smrtni obsodbi v Sibeniku. Sibenško sodišče je obsodilo dva kmeta Ivana in Mijo Dujčiča, ki sta pred pol letom zahrbitno umorila kmeta Ante Zilica na smrt.

— Požar v Düsseldorfskem gledališču. V poslopu združenih mestnih gledališč v Düsseldorfu je izbruhnil te dni vsled eksplozije bencina požar, ki je zahteval dve človeški žrtvi ter povzročil veliko materijelno škodo.

— Epidemična bolezen lasišča na Nemškem. V Flatovu (zahodna Prusija) so morali zapreti ljudsko šolo, ker je izbruhnila med učenci neka epidemična bolezen lasišča. Doslej je obbolelo nad 40 otrok. Vzrok bolezni še ni ugotovljen. Epidemija se je razširila tudi že na okolico.

— Potopljen parnik. Iz Londona poročajo: Blizu Quebeca sta trčila kanadska parnika »Ocean King« in »Marlock«. »Ocean King« se je potopil. Deset moč od posadke je utonilo, med njimi tudi kapitan.

— Eksplozija pri Sarajevu. V nedeljo popoldne je eksplodiralo v pirotehniku na Humu 800 kg dinamita in 8000 ročnih granat. Ker je bil praznik ter vsled tega v pirotehniku ni bilo delavcev, je bil ranjen samo neki vojak, ki je stal daleč od kraja eksplozije. Zračni pritisk ga je vrgel na tla. Baraka, v kateri so se nahajale granate, je zletela v zrak, porušeni sta pa tudi dve drugi baraki. V Sarajevu je počilo več šip. Kaj je povzročilo eksplozijo, doslej še ni ugotovljeno, vendar se domneva, da je nastala slučajno.

— Samomor župnika. V St. Lorencu na Pohorju se je ustrelil tamkajšnji župnik Viktor Pregelj. Vzrok samomora je bila živčna bolezen in nesporazumljenja z ordinarijatom v Mariboru. Bil je koncilijant in priljubljena osebnost ter se ni vtikal v politiko.

— Samomor radi ponarejenega spričevala. Filip Kocjančič je prišel na sarajevsko tehniško šolo, na podlagi spričevala o dovršenem drugem razredu tehniške šole v Ljubljani, ki si ga je izstavil sam. Sedaj se je to ugotovilo, in zato ni bil pripuščeno k maturi. To ga je tako potrla, da je neznano kam izginil, ter najbrže izvršil samomor. Zapustil je namreč pismo, v katerem pravi, da bo skočil v vodo.

— Velika letalska nesreča. Iz Bazla poročajo: Te dni je zgorel zrakoplov, ki ima direktno zračno zvezo med Parizom in Bazlom. Zrakoplov se je nahajal v višini 120 m. Eksplozija je tank z bencinom. Ena potnica in pomožni mehanik sta zgorela, pilot je težko poškodovan.

— Tragična smrt župnika. Dne 30. junija se je šel oblaški župnik Nikolaj Sedej v basen, ki se nahaja v bližini župnišča, kopati. V vodi ga je zadela kap in mož je utonil. Našli so ga šele čez nekaj ur.

— Rimska avantura lepe Dalmatince. Kakor smo poročali pred par dnevi, je bila odvedena v Rimu g. Kezić, znana splitska krasotica. G. Kezić je iskal svojo gospo več dni po vsem Rimu. Končno jo je našel v nekem predmestju. Gospa Kezić pripoveduje o svojih doživljajih sledečo avanturo: Kočijaž, ki jo je odpeljal v voz, v katerem je sedela, se je ustavil šele zunaj mesta, kjer je vstopil v voz neznan gospod. Ta gospod jo je peljal v neko hišo, v kateri je bilo zaprtih že več takih kandidatkinj. Tam so ji odvzeli ves nakit in ves denar, nakar so jo po par dnevih pripeljali zopet v drug okraj, od koder je skušala priti v centrum mesta. Pri tem je padla slučajno svojemu soprogu v roke. Zločinca ni bilo mogoče eruirati. Gospa Kezić se je vrnila s svojim soprogom v Split, ter je vesela, da se ji ni pripetilo pri tej avanturi kaj hujšega.

— Zena dvakratna morilka. Nedavno je umrl v vasi Alibunar nenadne smrti bogat kmet, Peter Behajn. Vaščani so jeli šušljati, da ga je zastrupila njegova žena, ki je imela intimno razmerje z nekim bogatim moževim prijateljem Ljubičem. Sumnja se je izkazala kot upravičena kajti, kmalu nato je nenadoma izdihnila tudi Ljubičeva žena. Vdova je mislila, da se bo sedaj lahko poročila s svojim ljubčkom. Njene želje bi se bile uresničile, ko ne bi zločinske žene prišli orožniki in jo odvedli v zapor, kjer sedaj razmišlja o enostavni konstrukciji vešal.

— Strašen roparski umor v Genovi. V Genovi so razkrili strašen roparski umor. Zastopnik neke tovarne pisalnih strojev je povabil svojo ljubico, neko poročeno ženo, v svoje stanovanje. Prezeral ji je z britvijo vrat ter jo oropal nakita in denarja. Truplo je stlačil v kovček, ki ga je obdržal še tri dni v svojem stanovanju. Med tem časom je sprejemal morilec tudi druge ženske v sobi, v kateri je stal kovček. Na to je možkar izginil. Ko se je zdelo gospodinji sumljivo, da njenega najemnika toliko časa ni nazaj, je hotela kovček odpreti. Pri tem je opazila, da se ga drži strjena kri. Avizirala je policijo, ki je kovček odprla, ter prišla zločinu na sled. Morilec še niso dobili.

— Zverinska mati. Marija Pontasch, prodajalka v slaščičarni »Confiserie Gisela« v Trstu je imela ljubezensko razmerje z nekim že precej priletnim, doslej še neznanim gospodom. In tako se je zgodilo, da je prišla Marija Pontasch v blagoslovljen stan. Ko je prišel kritični trenutek, se je zaprla v svojo sobo ter skrivaj porodila dete ženskega spola. Iz strahu pred sramoto je novorojenca zadavila ter skrila truplo v zabojček. Drugi dan je nesla vse skupaj v slaščičarno na smetišče. Zdelo se je že, da ostane stvar prikrita. Toda policija je končno vendarle izvedela, da je prodajalka nedavno rodila, ne da bi se vedelo, kam je prišel otrok. Pri hišni preiskavi je prišla vsa stvar na dan in detomorka obkrojuje svojo nesrečo danes za zamreženimi okni.

— Bombni atentat v Bocki. V petek zvečer med 9. in 10. je vrgel neznan atentator pred kavarno »Mali Pariz« v Bocki pri Beogradu s cerkvenega dvorišča v trenutku, ko je stopil iz lokala sreski načelnik Vlada Zivanović z rodbino in prijatelji, bomba, ki je eksplodirala z velikim pokom ter ubila 9letno hčerko sreskega načelnika, smrtno nevarno ranila njegovo 12letno hčerko in ranila načelnikovo soprogo, župana in nekega njegovega prijatelja. Preiskava je ostala brez uspeha. Nedvomno gre za političen atentat.

— Železniška nesreča. Na lyonskem kolodvoru se je zaletel te dni delavski vlak v nasut kup zemlje. Pri tem je bilo 48 potnikov poškodovanih. Tako poškodovana, da so jo morali prepeljati v bolnišnico, je bila samo neka gospodična.

— Čebele so ga opikale do smrti. Kmet Jovo Babić iz Gornjega polja v Črni gori je hotel ukrasti panj. Pri tem so ga čebele tako opikale, da je umrl.

— Lazidetektiv. Kriminalnemu tipu Vladimiru Stradarcu je prišlo na misel, da bi si kot detektiv lahko zaslužil lep denar. Varal je ljudi in zahteval od takih, ki so imeli kaj na vesti, visoke odkupnine, dokler ni napravila policija njegovemu početju konec.

— Roparji v Istri. V hišo kmeta Roka Ivančiča v Vodnjanu v Istri so udri le dni neke noči roparji, ki so kmeta ubili, njegovo ženo pa težko ranili ter odnesli 8000 lir. Zeni so morali v bolnišnici odrezati nogo.

— Drzen vlom v Beogradu. Te dni je bil izvršen v Beogradu v pisarniške prostore agenture in komisijske trgovine Matković nenavadno drzen vlom. Ob dveh ponoči je nenadoma nekdo pozvonil. Matković je vstal in se podal v pisarniške prostore, ki se nahajajo tik njegove spalnice. Na svoje veliko grozo je opazil, da so se pravkar poslovili od njega svedrovi, ki so mu oplenili blagajno ter odnesli vso gotovino, vrednostne papirje in razne dragocenosti v skupni vrednosti nad 100.000 Din. Tekel je na policijo, toda preiskava je zelo otežkočena, ker ni najti nikjer nobenih odtisov prstov.

— Nasilja štrajkujočih poštinih uradnikov v Parizu. V Parizu je pričelo večje število poštinih uradnikov radi zvišanja plač štrajkati. Te dni so vdrl v poslopje glavne pošte, pretepli kolege štrajkolomce, pregnali občinstvo ter se zabarikadirali in zborovali. Sele zvečer se je posrečilo policiji, da jih je pregnala iz poslopja. Vendar pa je bil red že naslednji dan zopet vzpostavljen ter se je pričelo zopet z rednim delom. Načelstvo strokovnega združenja je sklenilo namreč z nadpolovično večino, da naj se stavka ukine, ker je bila preslabo pripravljena, da bi imela izglede na vspeh.

— 3000 zabojev alkohola zaplenjenih. Pri Newyorku so zaplenili financarji na jadrnici Morris 3000 zabojev vtihotapljenega alkohola. Zaplenjeni alkohol reprezentira vrednost pol milijona dolarjev.

— Roparski napad na poslanika. Kakor poročajo iz Moskve, so napadli te dni tam japonskega poslanika v njegovem stanovanju neznani tolovaji ter ga popolnoma oplenili.

— Petletni morilec. V Doriču v Banatu sta se igrala na nekem dvorišču dva dečka — šestletni Gjuro Manovski in petletni Ivan Tarunov. Med igrto sta se sporekla in petletni Ivan je pograbil gnojne vile ter z njimi Gjura toliko časa zbadal, da je deček obtežal mrtev.

## Ljubljana.

— I Volitev v obrtno sodišče. Gremij trgovcev v Ljubljani objavlja naknadno k večrajšnji notici, da je g. veliki župan z odlokom z dne 30. junija t. l. O. br. 499/I na prošnjo gremija podaljšal rok za vlaganje prijav v svrhu sestave volilnih imenikov za izvršitev volitev v obrtno sodišče v Ljubljani do 15. julija 1925. — Načelstvo.

— I Trgovski nameščenci in uradniki se vabijo na sestanek, ki se vrši v četrtek dne 2. julija 1925 ob pol 9. uri zvečer v prostorih Gremija trgovcev v Ljubljani, Aleksandrova cesta (palača Ljubljanske kreditne banke, vhod nasproti kino »Ideal«). Na dnevnem redu je razgovor o volitvah v Obrtno sodišče. K polnoštevilni udeležbi vabi Pomožniški zbor gremija trgovcev v Ljubljani.

— I Svarilo. Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja vse one, ki so naročili kako blago bodisi perilo, obleko itd. od tvrdke »Kleiderhaus« L. Th. Luder, Wien XVI, Brunnengasse 74 po zastopnikih Alfredu Hesselu in nekemu Resenbergu, da imenovana po sporočilu tvrdke same, nista nikaka pravna zastopnika te tvrdke. Tvrdka naproša, da se jih pri zopetnem pojavu prijavi policiji. Ker obstoja sum, da goriimenovana zastopnika izrabljata tvrdko v špekulativne namene, se svare vsi pred nadaljnjimi nabavami blaga ter eventualnimi posledicami. — Načelstvo.

— I Razsodišče ljubljanske borze. Pri razsodišču ljubljanske borze za blago in vrednote se v času od 20. julija do 17. avgusta t. l. ne bodo vršile ustne razprave. — Tajništvo.

— Požar na Ilovici. Predvčerajšnjim okoli 14. ure je pričelo goreti v kozolcu posestnika Ivana Vrbinca na Ilovici. Takoj je prihitela na lice mesta požarna bramba z Barja, pozneje so prišli tudi ljubljanski gasilci. Požar je bil kmalu lokaliziran. Zgorelo je okrog 100 centov sena, 1 kočija, 1 voz, 1 slamoreznica, mnogo poljskega orodja. Škoda znaša okrog 300.000 Din. Vrbinje je bil za varovan samo za 33.500 Din. Požar sta zažela najbrž Vrbinčeva otroka, ki sta se igrala pri kozolcu.

— Blagoslovljenje temeljnega kamna nove cerkve v Šiški. V nedeljo dopoldne se je vršilo v Šiški blagoslovljenje temeljnega kamna nove cerkve sv. Frančiška. Obred je opravil škof Anton Bonaventura.

## Upokojenci zopet udarjeni.

IZJEDNAČENJE KRONE Z DINARJEM PERFEKTNO! ALI DVOJNO UDARJENI DRŽAVNI KRONSKI VPOKOJENCI.

Kje, kako, kdaj se je naša krona izjednačila z dinarjem al pari? No, v novem stanovanjskem zakonu vendar, čegar člen 11, odstavek 4, določa, da se računa osnovna cena predvojne najemnine, ki se je pri nas plačevala v kronah, v svrhu povišanja v istem znesku v dinarjih, t. j. al pari, kolikor kron toliko dinarjev!

Ali veste, kaj se to pravi? Nič drugega, nego to, da se pri nas osnovna cena najemnine ne pomnoži z mnogokratnikom 6, 9, 12 ali 15, kakor to zakon navidežno, za navidezno preračunano, določa, marveč po znanem roparskem ključu 1:4, z mnogokratnikom (4 × 6 = 24), (4 × 9 = 36), (4 × 12 = 48) in (4 × 15 = 60). Kdor je plačeval n. pr. leta 1914 na osnovni najemninini 100 K bo plačal od sedaj naprej v najboljšem slučaju 24 × 100 = 2400 Din) v slabšem pa 60 × 100 = 6000 Din).

Torej v slučaju računanja najemnine sta

tura država enakovrednost krone z dinarji. Ne ugovarjamo temu principu, kakor nismo ugovarjali izjednačenju kron z dinarji, ko je šlo za povišanje davkov, taks in drugih dajatev državi.

A sedaj si pa oglejmo naše (takozvane kronske) vpokojence? Ali je državna oblast tudi tu izjednačila krone z dinarji? Cel svet ve, da ne. V tem slučaju, ko prihaja država v poštev kot dolžna stranka, kot dolžnica, se država ne drži al pari principa, marveč računa 4 krone za 1 dinar! Torej v slučaju, ko gre za zasebne stranke, ki državno nič ne »košajo«, v tem slučaju je krona dobra in enakovredna dinarju, a v slučaju, ko bi morala državna uprava izvajati konsekvence tega principa napram sami sebi v korist vpokojencev, se temu principu izneveri ter dekretira, da so šele 4 krone enake enemu dinarju!

Pač odkrito povedano, sine ira et studio, nam manjkajo besede, ki bi tako početje, tako dvojno mero primerno označile. Je li to moralno? Če bi to napravil zasebnik, bi se ga moglo brez kazni imenovati z besedo **lump!** Kako pa naj rečemo državi? Vpokojevec je plačan v kronah, a plačati bo moral hišnemu gospodarju dinarje! Ali si more človek, ki morda ni sam prizadet, to sploh predstavljati? In vendar gre naša javnost preko takih gorostasnosti, preko takih oči-vidnih krivic hladnokrvno na dnevni red, namesto da bi govoril enodušen vihar ogorčenja — a ne zoper hišne gospodarje, ki morajo gotovo tudi živeti in vpokojencem ne morejo »šenkavati« stanovanja, marveč zoper one, ki si upajo svojim državljanom kaj takega naprtiti.

Vrtil se je uradniški kongres, a učinka ni imel do sedaj prav nobenega. Ob Petrovi škali naših državnikov razblini se vsaka beseda, vsak naskok v prazen nič. Ali res ni toliko poštenosti, toliko uvidnosti med člani vlade, da bi prišli na to, da ne gre na eni strani zakonito dekretirati enakovrednost krone z dinarji, na drugi strani pa zakonito to enakovrednost zopet negirati? Vsak čitatelj naj si napravi sodbo o tem sam, oziroma napravil si jo je že davno.

Menimo, da je stvar uradnih organizacij, da zagrabijo za to bilko, ki jim jo nudi

država sama ter ponovijo svojo, celi Sloveniji predobro znano zahtevo po izjednačenju kronskih pokojnin z dinarskimi!

Da so naši poslanci, — in naj že pripadajo katerikoli stranki — poklicani, vpokojence pri tem podpirati, je pač samo ob sebi umevno!

## Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,  
dne 1. julija 1925.

**Blago:** Pšenica Hard Winter II. feo Postojna trans., blago 410; koruza sremška, par. Kukajevci, blago 182.50, ječmen srbski 60 kg par. Ljubljana blago 325. — Deske 20 mm, 25 mm, I., II., III., konične feo meja, blago 520; hrastove vozovne deščice I. in II. vrste, 43 mm do 2.65 m, 53 mm do 2.85 m, feo meja, denar 1800; doge hrastove 1 hl, pol hl, en četrt hl, feo meja blago 200, 150, 100; bukova drva 1 m dolž., lanska sečnja, feo nakl. postaja, 6 vagonov, denar 20, blago 20, zaklj. 20.

**Vrednote:** 7% invest. pos. iz leta 1921, denar 62.50, blago 62.50, zaklj. 62.50; Celjska posojilnica d. d., denar 200, blago 205; Ljubljanska kreditna banka, denar 225, blago 265; Merkantilna banka, denar 100, blago 104; Prva hrv. štedionica, denar 800, blago 805; Kreditni zavod denar 175, blago 183; Strojne tovarne in livarne blago 135; Trboveljska premogokopna družba denar 298, blago 328; Združene papirnice denar 100; Stavbena družba d. d., Ljubljana denar 265, blago 280; 4% zast. l. Kr. drž. banke denar 20; 4% Kom. zad. dež. banke denar 20.

### BORZE.

**Zagreb, 1. julija.** Devize: Curih 11.04 do 11.14, Praga 168.25—170.25, Pariz 235—260, Newyork 56.60—57.40, London 276.50—279.50, Trst 196.33—199.33, Berlin 13.545—13.695, Dunaj 0.0799—0.0811. Valute: dolar 55.80 do 56.60.

**Curih, 1. julija.** Borza: Beograd 9, Pariz 23.05, London 25.035, Newyork 515.20, Praga 15.25, Milan 17.62, Dunaj 0.007255.

✕ **Dobave.** Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 13. julija 1925 pri intendanturi komande Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave 2500 kg petroleja, dne 14. julija 1925 pa pri komandi mesta v Sisku glede dobave 600 kg petroleja. — Dne 22. julija t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih barv in firneža; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave gumijevih cevi; pri intendanturi Timočke divizijske oblasti v Zečeju glede dobave 5115 kg petroleja. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

✕ **Prodaja stare vojaške opreme in odpadkov** se bo vršila dne 15. julija 1925 pri upravi 3. zavoda za izradu vojne odeže v Nišu. Predmetni oglaš z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

## To in ono.

Štiri četrtinke. O slavnem upalskem profesorju Grenu pripovedujejo sledečo anekdoto: Nekoč se je dal prepeljati čez reko. Ker je trajala vožnja precej časa, se je spustil z brodnikom v pogovor: »Ali razumete kaj o matematiki?« — »V svojem življenju še nisem ničesar slišal o njej.« — »Škoda, škoda, napravili ste četrtinko svojega življenja.« — Profesor se je zatopil v misli. Čez nekaj časa je dvignil glavo ter vprašal: »Ali razumete kaj o fiziki?« — »Ne, niti pojma nimam o njej.« — »Oh, revež, potem ste napravili dve četrtini življenja.« — Zopet se je zatopil profesor v misli. Čez nekaj časa je vprašal, v nadi, da dobi topel bolj povojen odgovor: »O astronomiji pa vendar kaj veste?« — »Kaj je to?« — »Oh, torej niti tega ne veste? Tri četrtinke življenja ste napravili.« — Nenadoma je zadel čoln ob skalo ter se pričel potapljati. Brodnik je vprašal: »Ali znate plavati?« — »Ne,« je vzkliznil profesor ter iztegnil roke. — »No, potem se me pa le trdno oklenite, sicer so izgubljene vse štiri četrtinke vašega življenja.«

Nevarna leta zakonskega življenja. Že večkrat se je trdilo, da eksistirajo v zakonskem življenju nevarne periode, v katerih pride posebno lahko do ločitve oziroma razpore. Ta problem je obdelal sedaj angleški zdravnik dr. Cecil Webb Johnson v svojem delu »Ženska in njena lepota«. Dr. Johnson je mnenja, da ima zakonsko življenje velik vpliv na žensko lepoto ter trdi, da se razvije prava lepota ženske šele v srečnem zakonu. Če pa zakon ni srečen, se pokažejo kmalu posledice v zunanosti žene, ki izgubi na atrakcijski sili. Nevarna leta, ki tvorijo »mejnike« v zakonskem življenju, razlaga na podlagi angleške statistike razporok iz leta 1922. Glasom te statistike je trajalo 15 zakonov manj kakor eno leto, 35 razporok je bilo pred potekom drugega leta. Število razporok med drugim in petim letom znaša 403, med petim in desetim letom 757, med desetim in dvajsetim 930, po dvajsetih letih 328. Drugo desetletje je torej pravzaprav nevarna perioda. »Značilno je,« pristavlja Johnson, »da se poroči zopet več razporočnih moških kakor pa žensk. Razmerje je 1913 : 1401.

Izdajatelj: dr. Josip Hacin.  
Odgovorni urednik: Železnikar Aleksander  
Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani

**Najboljši**  
šivalni stroji  
in kolesa so  
edino le

**Josip**  
**Petelinč-a**  
znanke

**GRITZNER PRONIX in ADLER**  
za rodbino, obri in industrijo

**Ljubljana** blizu Prešernovega spomenika  
Peuk v vazonu krasnega. Vredna garancija.  
Delavnica za popravila  
Na veliko. Trsta 83. Na malo.

## V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

### 9. Maksimus uide.

Dan kasneje. Prišli niso skozi nobeno mesto več, v malih poljedelskih naselbinah pa so ljudje le s strmenjem opazovali ogromni avto.

Zadnje mesto je bilo Omaha City, a vozili niso skozi, temveč so je obšli in vozili po preriji, ki je bila že vsa v cvetju, potem so preplavali Mississippi; nato so se po razširjenih kolesih pretolkli preko nekega močvirja, potem pa se je razprostrla pred potniki neizmerna prerija, ki je ohranjena le v tem delu Amerike, v svojem naravnem stanju, ker je ni vredno obdelovati, dokler je v izobilju boljše zemlje.

Vozijo po Nebraski, kjer raste mnogo brstja, iz katerega se dvigajo neštevilni roji vodnih ptičev in potem despo na staro vojniško cesto, ki so jo zidali še ameriški praprebivalci, ki so jih potem pregnali oni Indijanci, ki jih poznamo mi. Po tej cesti je hodilo stotisoč izseljencev; cesta je bila zidana iz žganega kamenja in je tako trdna, da kaj takega dandanes sploh več ne zmoremo.

Sedaj je samotna in zapuščena. Videti je tu večkrat avto, ki potuje preko Amerike ali globetroterja na kolesu, kakor pa indijanskega agenta, ki vleče voziček z žganjem, odejami, smodnikom, tobakom; to so stvari, ki razvesele vsako indijansko srce.

Se nekaj ur vozijo hitro in že je Omaha City sto milj za njimi; Leonor odloči, da počiva en dan, zakaj poti okrog sveta niso mislili napraviti v kakem določenem času, potovali so zato, da spoznajo svet, lepi, širni svet. Tudi na lov je hotela iti — in potem so bila še druga dela, kakor pranje in podobne reči; bližnji veletok pa jo je vabil h kopanju.

Avtomobil ustavi na bregu; prvokrat ga zapuste prebivalci ter stopijo na zemljo.

Delavca naj preiščeta pod Greenovim vodstvom vse stroje, Leonor in Georg pa se odpravljata na lov. Povabita tudi mr. Deacona, ki pa povabilo hvaležno odkloni.

»Res, nisem lovski prijatelj in... veletok me tako prijazno vabi v svojo hladno kopel.«

Po teh besedah stopi Leonor na skrivaj h Greenu.

»Pazite dobro na avto; Deacon je v stanu, da se sam v njem odpelje, nas pa pusti tu.«

»Ze vem, ze vem,« se smehlja Green in baše svoj nos. »Odstaviti hočem, sicer pa imam svoja znamenja, če bi stikal kaj po aparatu.«

Ko Leonor in Georg, oborožena z zračnimi puškami že hotela oditi, se domisli mož, ki zna na pamet vse logaritme od ene do tisoč, na nekaj važnega in pokliče Georga.

»Potem bomo prali in če imate kaj umazanega perila v svojem kovčku...«

»Sploh nimam kovčka,« se smehlja Georg.

»No, kje pa imate potem umazano perilo?«

»Sploh nimam perila. Imam le to, kar nosim na sebi.«

»Pa slecite vsaj srajco, jo bomo kar s svojimi

oprili, morda tudi vaš kostum, videti je, da že dolgo ni duhal mila, vi se pa med tem časom obesite na vejo...«

»Obžalujem, tudi srajce nimam.«

Da, svetovni potnik je že pravi traper, ki umije sebe in svojo obleko le, kadar je prisiljen skočiti v vodo ali če po neprevidnosti pade vanjo, in potnik na severni tečaj, ki ima morda celo profesorjev naslov, izgleda še vse drugače.

To uvidi tudi mr. Adam.

»No, potem je vse v redu. Izvolite tobaka?«

Nato Leonor in Georg odideta.

Georg občuduje zračno puško, ki je konstruirana kakor pištola, do sto metrov odda petnajst strelcev. Leonor pa občuduje, s kako gotovostjo strelja njen spremljevalec. V svoji knjigi se ni le ponašal s svojo umetnostjo; zgrešen strel je bil zanj nemogoč. V razdalji dvesto metrov je ustrelil s pištolo vodno lastavico, ki je kot blisk švignila mimo.

Vodnih ptičev bi bila z lahkoto ustrelila več sto, štirinogatih živali pa ni bilo na izpregled, videla sta le nekaj sledov, ki so držali k vodi.

Počakati bi morali noči, razlaga Georg. »Sicer pa tu ni pravi kraj za zalezovanje, preblizu smo kulturi; tu so že preveč streljali. Ali tam, kjer se izliva Loup Fovk v Nebrasko, za fortom Kearny, tam pa napravimo lov na jelene in antilope. Kjer se oba veletoka združita, je mnogo otokov, na teh se skriva veliko divjačine.«

»Ali bomo na potu po Nebraski prišli tudi v dotik z Indijanci?«

(Dalje prih.)

## MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

### Revirni gozdar

v državnim izpitom, 34 letno temeljito vsestransko prakso in prvovrstni izpisevali, izvežban tudi v poljedelskem gospodarstvu, ki je vodil samostojno večje revire ter govori slovenski in nemški, želi izpremeniti svojo neopovedano službo. Ponudbe pod »Revirni gozdar« na upravo lista.

### Municija

za lovsko puško, kaliber 16, ugodno proda Sebenik, Ljubljana, Knezova ulica 28.



Fizol vseh vrst, suhe gobe, repno seme, kumno, mravljinena jajca in druge pridelke kupuje  
**SEVER & KOMP., LJUBLJANA.**  
Cene sporočamo na zahtevo.

### Gospodična

učuje citre proti nizkemu honorarju. Gre tudi na dom. Naslov pove uprava lista.

### Amerikanec,

premožen, bi se, vrnivši v domovino, rad seznanil z gospodično v starosti 20. do 25 let. Denar postranska stvar. Cenjene ponudbe s sliko naj se pošljejo na upravo lista pod šifro »Srečen zakon«

### Uradni list

letnik 1918—1924 se kupi. Ponudbe na »Veror, Ljubljana, Aleksandrova ulica št. 8.

### Oblačilno blago

v ostankih in od kosa kupite vedno dobro in najceneje v  
**TEKSTILBAZARJU,**

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, prvo nadstropje.

Zunanji naročniki! Pišite po cenik!

### Stanovanje

2 do 3 sob z vsemi pritliklinami iščem za takoj ali pozneje. Najemna postranska stvar. Ponudbe pod šifro »Udobnost« pod Publicitas d. d. oglasni zavod, Selemburgova 7.-II.

## Damski in deklški slamniki

po znižanih cenah ravno kar došli!

Oblike damske od Din 70.— do Din 150.—, otroške od Din 50.— do Din 70.— nakiten od Din 100.— naprej — dokler traja zaloga.

Oglejte si cene v izlozbi

**MINKA HORVAT, Ljubljana,**  
Stari trg št. 21

### Proda se

radi nujnega odpotovanja jako poen posestvo, obsegajoče 10 ha z gospodarskim poslopjem, njivami, gozdom in velikim hlevom. Pet minut od železnice. Krasen razgled. Posebno pripravno za profesionalista ali lesnega trgovca. Eventuelno se odda tudi v najem. Ponudbe na naslov: Anton Zruštek, pošta Mislj-nje, železniška postaja Dovže pri Slovenjgradu v Jugoslaviji.

### Ženitev.

Kmet — vdovec — bi se rad oženil. Prednost imajo one, katere posedujejo nekoliko premoženja. — Ponudbe s sliko na upravo lista pod »Ekonom«.

## K SEZIJ!

Brusila za kose znamke „Swatyn“ iz najboljšega brusnega materiala ponuja v preprodajo:

**FRANC SWATY**

tovarna umetnih brusnih in ostrilnih kamnov  
Maribor, Jugoslavija.

## Josip Petelinč, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!  
Popolna potrebščina za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, močno blago, pletenine, lepše roba, četke, salance, toaletno blago.  
Telefon 913

## GAMAUFVOVO umetno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—.

**VRTNARSKA ŠOLA V KRANJU**

Štalna zaloga: Herkmansky, Korsika, Adria, Bajc, Urbančič, Kana.